

Latweefchu Awises.

Ar augstas Gewefchanas = Kummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 7. Zettortdeenâ 16tâ Webruara 1833.

No Jelgawâs.

Mehs schinnis lappinâs jau daschüreisi farvus mihlus Latweefchu lassitajus effam pamahzijuschi par daschahm leetahm eeksch tahs nahkamas paleekamas brihwibas buhschanas, fo tee gan ar labbu prahnu un ar apdohnu buhs usnehmuschi. Tapehz mehs teem taggad wehl weenu mahzibu dohdam, prohti:

Daschâs weetâs, wiswairak pilsehtâs, rohnohtees zitti zilweki, kas prett semneekem leelijohtees, ka tee dauds fo warroht pee teefahm isdarriht; kas semneekem daschas leetas par to jaunu buhschanu eerunnajoht, ir no zitteem weenteefigeem laudim, kas teem tizzejuschi, naudu nehmuschi, un tohs peewihluschi un skahdê eeweduschchi. Tapehz mehs juhs firsnigi luhdsam: Netizzeet jelle neweenam tahdam gudrineekam, kas juns fleppeni fo grihb eemuffinaht, bet turraitees eeksch wissahm tahdahm leetahm pee sawahm gahrwahm, pee sawahm teefahm. Ja juns par labbu kahda pawehleschana no schehliga Keisera, jeb winna augstahm teefahm tays islaista, tad tizzeet drohschi, ka juns ta no sawahm teefahm, no saweem mahzitajeem tays fluddinata, un ka arri schinnis lappinâs to lassiseet. Bet ja kas fleppeni juns fo eerunna, un juhs tam tizzedami skahdu zeeschat, tad ta nebuhs zitta bet juhsu paschu waina.

No Luffumes.

Kad no schi jeb ta notiffuma, kas muhsu draudsê isgahjuschi gaddâ raddijees, fo warr mahzitees, jeb kad tas skubbina tapatt darriht, jeb kad kâ draufina preeksch garra azzim nostahdahs, lai par tahdu leetu fargatohs, tad warr gan gelbeht, ka ir awises no ta fo isteiz.

Pirma sinna irr no labbuma. Behrnu labba

mahziba muhsu draudsê wairojahs, retti, itt retti tee behrni, kas ne mahzahs grahmatu lassihht. — Tikkai diwi, ne leeli, pagasti schi leetâ fo zittu rahdija, prohti slistu behrnu mahzibu, grehks, wiswairak tai weenâ, fur laudim itt labbi klahjahs un mihli fungi, tâ ka truhkums naw, un tomehr tur zittas mahtes, kas paschas grahmatu mahf, ne bija farvus paschus behrnus mahzijuschas. Paldeews Deewam ka tas tikkai masums. — Kahdas 20 fainneezes esmu atraddis, kas ir farvus gahjeju behrnus un audsekus mahza grahmatu lassihht: us fo tohti skubbinaju luhgdams un mahzidams. Skohlas us semni mums wehl naw zeltas: bet zitti suhta pilfatâ farvus behrnus skohla, tâ ka tanni no Latweefcheem 18 behrni mahzahs. Dasch fainneeks arri leek no Wahzeefchu peedsihwotajeem farvus behrnus mahziht, rakstihht un rehkinahht. No 175 latweefchu jauneklum, schee irr tee, kas tohp pee swehta wakkar ehdeena peewesti, bija gan tikkai 130 lassitaji, un 6 kas arri mahzeja rakstihht un rehkinahht. — Es zerreju, ka scho gaddu to lassitaju buhs dauds wairak, kad winnus lihdsina ar to skaitu no wisseem, kas tiks eeswehtiti.

Starp 382 kristiteem bija weens, kas pats atbildeja. Kâ tâ? Lehti saprattiseet. Tas bija Schihds, 27 gaddus wezs, no Lestenes, Joschel wahrda, kas tapehz sch e i t tappe mahzihts un kristihhts, ka aisleegts zittur, ne kâ pilfatâs Schihdus kristihht. Schim bija tohti grubti jappulejahs, lihds kamehr warreja par kristigu zilweku tapt. Pussohtru gaddu bija jagaida, kamehr wis isdarrihts un pawehleschana no Pehterburges atnahze. Kahdu 20 reis winsch pee man atnahzis, mahzibas pehz un grahmatu pehz — Lestene irr 4 juhdses no scheienes, 3 reis Jelgawâ bijis un weenreis Kalnamuschâ pee

prahwesta kunga. Tä winnam bij leels: puhlinisch ar zelleem un zaur to, ka tik ilgi jagaida. Bet wissu labpracht padarrija, un assaras winnam pa waigeem birre: zittâ mahzibas stundâ, un pawissam, kad tikke kristihts un pee swehta wakkarina pagahje. Kristibâ to wahrdu. Pahwels (Paul) peenehme un Jansohn leek fauktees. — Jautajamees jelle mehß, kas mehß starp kristiteem zilwekeem dsimmusch, woi: scho laimi, Jesum peederrecht, atsihtsam, kâ wissleelaku, par to Deewam pateizibu un gohdu dohdam, labpracht einam Deewa namunâ mahzitees swehtu gudribu, un walfojam to, kâ nahkabs, Jesum tizzedami: un paklausidami?

Ahrlaulibas behrni: Deewam schehl wehl bija 9. Kad nur gan masak, ne kâ daschâ zittâ gaddâ un draudse, tad tomehr pahrlaeku dauds, kad Deewa wahrda pawehleschamu apdohma; un kad lassa, ka zittâ semnê (Schottland) draudses irr, kur 7 gaddu laikâ tikkai 3 bijusch, zittâ eefsch 12 gaddeem 4, atkal zittâ eefsch 26 gaddeem tikkai 2 — un zitti mahzitaji, kas jau wezzi tappusch, neweenu ahrlaulibas behrnu naw kristijusch. Dwihnischu bija astoni pahri. — No sagleem schkeet, ka rettaki tohp. Valdeews Deewam. Kohli: skummiga leeta, ka kristigâs basnizâs jasluddina, ka tahdas leetas sagtâs, no kur rahm warr saprast, ka kristihts — kristigu tahdu ne gribbu faukt, jo winsch tahds naw — zilweks wainigais — kâ, uszirsta malka, laustas, uskrautas saknes, seens un wehl daschas tahdas leetas.

Schi gruhtâ gaddâ — tahds winsch jau zaur gaisu, seena masinnu, un dascham: arri labbibas masaka rasma, ne kâ zittâs gaddâs (no schihs leetas pehz wehl beigâs ko teilschu) — tomehr gandrihs 400 Deewgaldneeki wairak bijusch, ne kâ aispehrnâ gaddâ — kas pee mums itt kohli baggats gads bija — prohti 1832trâ gaddâ 8304 Latweeschu un 237 Wahzeeschu, un 1831mâ gaddâ 7958 Latweeschu un 186 Wahzeeschu. Tas tatschu parahda, ka zilweki wairak greeschahs us kristigu praktu, un irr ta preeziga sihme.

Etorp 180, kas kâ nomirruschi irr usrakstii, bija weens zeenigs kungs no 87 gaddeem, zitfahrtings zeenigs wirspilskungs no Medem, kas

nelaikam leekungam un Keiseram kohpâ 42 gaddus bes wainas deenejis, un preeksch 8 gaddeem jau nespehzibas dehl sawu teefas kunga ammatu atstahje, bet ifgaddus no Keisera sawu gadda: naudu dabbuja, tã kâ jau tahdam nahkabs, kas tik ilgi un taisni sawu ammatu waldijis. Winsch bija arri mans labbu: darritais. Deews tai preezina winna dwehfeldi debbesis. —

Diri seewischki bija pahri par 100 gaddeem wezzi 1) mahte no tschiggana tautas, 105 gaddus wezza, gandrihs 60 gaddus laulibâ dsihwojnst, 7 behrni tai bijusch, 3 dehli wehl dsihwo. 2) Meita no Latweeschu fahrtas 101 gaddus wezza. — tai deemschehl 4 dehli bijusch, no teem wehl weens dsihwo.

Trihs zilweki nelaimê nahwi redsejusch. Virmais, tas fainneeks Nispurnes Dhsolina Andreis, kam preeksch nu gan drihs 4 gaddeem istaba ar ugguni nogahje un zittas ehkas, kamehr basnizâ bija pee Jesus meelasta. — no ka to brihdi awises tikke sinna dohta. — Winsch noslibke uppê pahrbraukdams, kad leddus wehl ne bija pilnigi stips bijis. Un 3 mehneschu laikâ pehz tam atkal ta jauna smalka istaba, ko ustaisjis, un kas wehl ne 3 gaddus stahweja, ar ugguni aisgahje, un wissas leetas, kas eefschâ bijuschas, fadegge, tã ka fainneezei ne dseefinu grahmata palikke. Ir kalpu stallis aisgahje ar 5 lohpeem. — Uk kahdi gruhti 3 gaddi tai noschehlojamai fainneezei! Tomehr Deews naw atstahjis, bet schehlojis un palihdsejis. — Dhtrais ruddens laikâ, 19tâ Oktober deenâ, kad gaischâ fausâ deenâ sawus meeschus schahwejis, wakkara pee gaischâ mehnes: spihduuna tohs eewedde. Bet tatschu mehnes = gaischums naw kâ faules = gaischums. Winsch brauz zaur grahwi, wesums gahschahs winnam wirsi. Kad fainneeze newarr sagaidiht, tad sawz, ne dsird atbildu sawai faufschanai, eet randsiht, ak! atrohn draugu nomirruschu appaksch wesuma. Tã bija gaidihts preeks, to glabbacht, ko Deews palihdsejis schahweht, pahrgrohsjees us gruhtahm behdahm: leelas, karstas raudas tai un mahtei un behrneem! — Treschais bijg jauns peedsummis behrns, bet weffels un spirgts, ko us swefchu basnizu nesse,

tur kristiht, un kad taks drahnas ussehje, fur winsch bija eeseets, aukstâ deenâ, ohtrâ Utwente, ak! behrninsch bija noslahpis. Tehws un mahte gaidija kristitu behrninu mahjâs, un redsi, teem tohp lihkitis pahrwests. Ut par to noskumschannu, par tahm behdahm! Na tomehr tâ tohp fazzihst, weefis, kas us kristibahm bija aizinati, effus danzofuschi. Tas irr slihta leeta, un ne parahda tahdu lihdszeetigu firbi, ka zilwekam, wissuwairak kristigam zilwekam wajaga buht. Tas irr pirmureis ka esnu dsirdejis no tahdas nelaimes, kamehr par mahzifaju esnu, 26 gad-dôs: lai Deews dohd, ka jelle wairs no tahdas nedfirdetu, ne mannâ, neds zittâ draudse! Wed-dejahm wajaga lohti apdohmigahm buht, wissuwairak seemas laikâ, allasch behrninu apskattih, jo, kad to ne darra, un tahda nelaine noteek, tad jau tahm pahreleku leelas behdas wajaga buht.

Kahsas schi gaddâ lohti: mas bijuschas, tikkai 79, draudse no 490 fainneekem, fur pahri par 8000 dwehselehm. Gan tapehz, ka waffareju plauschana tik sebbi bij, un retti kas warreja zerreht, ka tik dauds buhs, ka Deews no sawas schehlastibas dewis. — No schihz swehtibas un wiffa Deewa labbumâ tai tumshâ un flapjâ, arri aukstâ pehrnâ gaddâ wehl Deewam par gohdu pahru wahrdus jafakka, fur redsefeet, ka winnu newarram deewsgan teikt un flaweht par winna tehwa schehlastibu, pawiffam, kad dsirdam, ka zittâ weetâ muhsu mihlas Kursemes leels truhfums schi gaddâ irr. Leelakampulkam no fainneekem muhsu draudse irr labslabbibas-gads no rudseem un waffarejeem, ka ar preeku Deewam gohdu dohd: pawiffam, kad bailes bija leelas, lai schis gads ne buhtu tahds jeb wehl grubtaks ne kâ preeksch 4 gadbeem zaur to leelu leetus-gahschanu. Wiltus no ka maissi gribb zept, tikkai lohti stipri jamihze; lai maissi naw glehwa, un tomehr tas rohnahs, ka tahda irr. — Tikkai festai dallai no fainneekem irr slihts gads, kam ne rudsu, ne waffareju dauds, tomehr ne tâ, kâ weenam itt gohda wihram, kam no 6 puhru issehtheem itt labbeem meescheem, ne pilni 20 puhri slikti auguschi. — Zettortai dallai muhsu draudse irr pufslibhsigs gads, jeb rudsi

labbi un meeschi slikti, jeb meeschi labbi un rudsi slikti. Man pascham meeschi no mehra tikkai weenureis ween, kamehr sehju labbaki bijusch, jo 10 graudi irr no weena, bet pa 6 lihds 8 mallozini weeglaki, ne kâ zittâ gaddâ — un rudsi arri ne slikti, pahri par 7 graudeem ne weena, un dauds labbaks swars ne kâ preeksch 4 gadbeem, kas tikkai 100 mahziniu zitti swehre, un labbafee 113 mahziniu. Echo gaddu wisszaur 115 mahziniu, bet maife bija tobrihd labbaka, ne kâ schi gaddâ. — To neddelu pehz wezzeem Miffelceem tikkai laifs (gaifs) tikke faufs un gaisch, dauds wairak ne kâ paschâ waffaras wid-dû, fur tikkai 10 labbas feena deenas bija, no 10 Julius lihds. Jehkabeem. Sauli nekahdâ mehnesi tik dauds ne effam redsejuschi no gadda eesahkumâ, ne kâ ruddens mehnesi (Oktober), ir Salla mehnesi (November) bija zittas finkas deenas, fur jau eesahka stipri salt, un us beigahm arri snigt, tâ ka ar ragguhm brauze, un to labbi warrejam wisszauru wilku jeb swehtku mehnesi (Dezember); pawiffam no 3 Utwentes swehtdeenu lihds pascheem swehtkeem bija brangs seemas zelsch, deenu preeksch tam lihje, bet tatschu atkal warreja braukt ar ragguhm. Malku warreja ir no tahleem mescheem west un labbibu us Rihgu. Tikkai us Zelgawu pabrischam brauschana slihta, jo dambi bija pliffi. Zittur muhsu mihlâ Kursemme dsird, ka lihds neddelu pehz jauna gadda itt nekahda kammana brauschana naw bijusi. Wehs schi Tuffumes un Kandawas puffe Deewu ne warram deewsgan par to teikt, kas muhs schi wajadsigâ zella buhschana scho gaddu lihds schim lohti swehtijis. Winnam lai irr par wissu labbumu gohds.

Schi jaunâ gaddâ pirmâs deenas behdiga leeta muhsu draudse notikkusi zaur puika, kas no swechas draudses eegahjis, wehl ne 13 gaddus wezs, slikti mahzihts, ne Tehws muhs pareisi mahsoht, ahrlaulibas behrns, pee slihteem fainneekem wafajees aplahrt. Weidscht pee Zerstes Lanohka fainneeka kahdu laiku bijis par gannu. Tas tai istabâ ugguni eelaidis. Teesâs isteizis pehz kahbeem melleem, ka winnam tikkai kabriba bijusi, dedsinah: — bet kad us behrninu to ugguni eelai-

bis, tad gribbejis atkal dseht, bet ne warrejis wairs. Scheit jamahzahs, ka buhs behrnus labbi mahziht: pawiffam, lai Jesu, muhsu dahrgu Kungu un Pestitaju, mahzahs pasiht un mibleht, tad prahts us tahdeem grehkeem ne schaufees. Un kad tahdi gribbetu winnam usmahktees, tad tizziba us Jesu palihdsehs, tohs uswarreht. — Lai behrnus ta audsinajam, ka tee no grehkeem warr fargati tapt, tad arri nelaines buhs tahlaki noht. Luhgfin Deewu, muhs wiffur us sawu zeltu waddiht, un list eeksch ta peeaugt, kas Winnam patiht un muns muhscham geld: tad ir us preekschu Winna laizigas fwehtibas — pee muhschigahm flucht — wairaf warrefim sagaidiht.

Tukkumè, Elversfeld,
28. Janw. 1833. Tukkumes draudses mahzitais.

Teesas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis 2c. 2c. 2c., tohp no Wezzu muishas pagasta teefas wiffi parradu deweji ta lihdschinniga Wezzu muishas Krohna meschafarga un fainneeka Lukschkalnu Mahrtna, kas sawas mahjas nespehdams walidht patš nodewis un par kurra mantu parradu dehl konkurse spreesta, — zaur scho usfaukti, wiswehlaki lihds 3schu Merza f. g. pee saudefchanas sawas teefas scheitan peeteiktees.

Krohna Wezzu muishas pagasta teefa tai 13ta Janwara 1833. 2
(S. W.) ††† Jadrif Pelsche, pagasta wezzafaja weetneeks.
(Nr. 23.) H. Kunsien, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis 2c. 2c. 2c., tohp no Jamaikes pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas no ta Jamaikes fainneeka Dsennu Pehtera buhtu, par kurra mantu magasthnes un zittu parradu dehl konkurse spreesta, usaininati, lai mehnescha starpâ, un wiswehlaki, pee sau-

deschanas sawas prassifchanas, lihds 28ta Webruara f. g. scheit peeteizahs.

Jamaikes pagasta teefa 28ta Janwara 1833. 2
(S. W.) ††† Skeetenecka Gustaws, pagasta wezzakais.
(Nr. 4.) Fr. Grening, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis 2c. 2c. 2c., tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta nomirruscha Wisputtes basnijlunga muishas fainneeka Witkop Pahwela un scha dehla Jahna atstah-tas mantas buhtu, aizinati, lai few mehnescha starpâ no appakschraftitas deenas, tas irr tanni 17ta Webruar mehnescha deena f. g. pee schihs pagasta teefas peeteizahs un to spredumu nogaida. Wiffcem parradu de-wejeem arridsan wehl tohp fluddinahts, pee saudefchanas sawas prassifchanas, tai noliktai deenai peeteiktees.

Krohnamuishas Klobster Wisputtes pagasta teefa eeksch Wassem tanni 20ta Janwara 1833. 1
††† Sunnische Pahwels, pagasta wezzakais.
(Nr. 18.) Fr. Grening, pagasta teefas ffrihweris.

Zaur scho fluddinaschanu tohp sunnam darrihts wiffcem teem, kam kahdas taisnas prassifchanas pee ta nomirruscha wehwera Sander Stahl atstah-tas mantas irraid, lai wiswehlaki lihds 11ta Merza mehnescha f. g. ar sawahm taisnahm prassifchanahm pee Merretas pagasta teefas peeteizahs.

Merretas pagasta teefa 28ta Janwara 1833. 2
††† Ranneneek Junge, pagasta wezzakais.
(Nr. 1.) Ernst Schulz, pagasta teefas ffrihweris.

L e e z e e t w e h r â,

mihli lassitaji, ka eeksch Nr. 4. scho lappinu weena misseschana pee drikkeschanas notikkufi. Prohti, tur, kur tee skaitli irr likti, zil jaunekli mahzjuschi grahmatu lassiht, tur tas naw saprohtams no teem jaunekleem kas no Wahzu kahrtas, ta ka tur rahdabs drikkelts, bet no teem, kas no Latweeschu kahrtas tikke pahrlausiti un eeswehtiti.

Tas awischu apgahdatajs.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed: F. D. Braunschweig, grahmatu pahrlukotais.
No. 92.